

ВІДГУК

*офіційного опонента доктора наук з державного управління, професора
Антонової Людмили Володимирівни
на дисертаційну роботу Харченко Олексія Андрійовича
на тему: «Публічна політика в сфері сталого економічного розвитку»,
поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 281 – публічне управління та адміністрування (галузь
знань – публічне управління та адміністрування)*

***Актуальність теми дисертаційної роботи та її зв'язок з напрямками
науково-дослідних робіт***

Питання сталого розвитку як об'єкт публічної політики є вкрай важливим в умовах сьогодення, незважаючи про виникнення даного поняття в другій половині минулого століття. Досліджуючи публічну політику в сфері сталого розвитку варто наголосити, що вона містить комплексний характер та не може бути як відокремлений вид публічної політики. Це обумовлено тим, що сталий розвиток враховує більшість сфер суспільного життя, а також має забезпечити гармонізацію між соціальною, економічною та екологічною складовими. При цьому слід наголосити, що дана політика має бути комплексною як з позиції сфер їх поширення так і з позиції рівнів державного управління, зокрема державний, регіональний та мікроекономічний або на рівні окремого суб'єкта господарювання. Тому дисертаційне дослідження здобувача актуалізує пошук інноваційних підходів до теоретичних, організаційних та методологічних положень формування та реалізації публічної політики в сфері сталого економічного розвитку як складової забезпечення державної безпеки.

Також актуальність дисертаційної роботи підтверджується її використанням у процесі виконання відповідно до плану науково-дослідних робіт Державного університету «Житомирська політехніка» наукової теми

«Забезпечення економічної безпеки територіальних виробничих комплексів» (номер державної реєстрації 0120U103443). У межах тем автором проведені дослідження, пов'язані з удосконаленням механізмів публічної політики в сфері сталого економічного розвитку.

***Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і
рекомендацій, сформованих у дисертації, їх достовірність, академічна
добросовісність та повнота висвітлення***

Автором розглянуто процес формування та реалізації публічної політики в сфері сталого економічного розвитку. Джерельну базу дослідження склали наукові джерела (монографічні праці, наукові статті вітчизняних і зарубіжних вчених в яких розкриваються питання публічної політики в сфері сталого економічного розвитку, філософії науки; матеріали науково-практичних конференцій і семінарів); офіційні документи (нормативні документи України

та інших країн з питань сталого розвитку); офіційні дані Державної служби статистики України.

Поставлена автором мета дисертаційної роботи – обґрунтування теоретичних положень та розробка напрямів удосконалення процесу формування і реалізації публічної політики в сфері сталого економічного розвитку.

З метою реалізації останньої здобувач сформував наступну сукупність завдань: здійснити оцінку публікаційної активності вітчизняних та зарубіжних вчених щодо проблем та напрямів їх вирішення публічної політики в сфері сталого економічного розвитку; обґрунтувати нові підходи до змісту понять та категорій, що стосуються публічної політики в сфері сталого економічного розвитку; ідентифікувати властивості складових публічної політики в сфері сталого економічного розвитку; виявити критичні точки та наслідки реалізації публічної політики в сфері сталого економічного розвитку; обґрунтувати інституційний механізм публічної політики в сфері сталого економічного розвитку; розробити механізм оприлюднення інформації про сталий економічний розвиток суб'єктів господарювання; розробити механізм верифікації звітності сталого розвитку суб'єктів господарювання.

Грунтовність, логічність та достовірність отриманих наукових положень, висновків та рекомендацій підтверджується значним списком використаних джерел, а також публікацій та виступів на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях за темою дисертаційного дослідження.

Наукова новизна одержаних результатів

Наукова новизна одержаних результатів полягає в розвитку теоретичних положень та удосконаленні публічної політики в сфері сталого економічного розвитку. Найбільш вагомими положеннями наукової новизни слід визнати:

- удосконалений понятійний апарат публічної політики в сфері сталого економічного розвитку через обґрунтування багатоваріативності підходів до змісту сталого розвитку та уточнення сутності понять: сталий розвиток держави, сталий розвиток регіону, сталий розвиток підприємства, що дало можливість визначити наступний зміст поняття публічна політика в сфері сталого розвитку;

- удосконалені методологічні положення формування та реалізації сталого економічного розвитку, зокрема: встановлено вихідні положення (зміст понять, мета та завдання); ідентифіковано властивості складових (економічні, соціальні, екологічні, гармонізаційні); встановлено порядок взаємодії між різними видами державної політики в контексті їх місця в забезпечення сталого розвитку; виявлено пріоритетні сфери поширення публічної політики в сфері сталого розвитку;

- удосконалений механізм верифікації звітності сталого розвитку економічних суб'єктів як складової системи державного управління сталим розвитком через умотивовання залучення органів державного управління до процесу верифікації звітності про сталий розвиток;

- удосконалений механізм оприлюднення інформації про сталий розвиток суб'єктів господарювання, який представлений в формі інформаційної моделі,

яка передбачає: 1) розгляд підприємства як соціально-еколого-економічної системи у взаємозв'язках із природним, економічним та соціальним середовищами; 2) порядок обрання моделі звітування про сталий розвиток; 3) порядок звітування про сталий розвиток суб'єктів господарювання; 4) складові процесу верифікації звітності сталого розвитку; 5) обґрунтування ролі держави як контролера, користувача та регулятора;

- визначено публікаційну активність вітчизняних та зарубіжних вчених щодо сталого економічного розвитку, що дозволило на основі бібліометричного аналізу встановити значний інтерес науковців до питань сталого економічного розвитку та вивити пріоритетні напрями трансформації публічної політики в сфері сталого економічного розвитку;

- обґрунтовані сучасні риси сталого розвитку України в контексті складових: економічна, соціальна, екологічна, що дозволило виявити критичні точки та встановити напрями розвитку публічної політики в сфері сталого розвитку;

- визначені інституціональні положення державного управління сталим розвитком в Україні через формування: поняття «інституалізації державного управління сталим розвитком», під яким пропонується розуміти дослідження сфери державного управління з метою розпізнання та визначення відповідних інститутів, формалізації та систематизації фундаментальних положень (об'єкт, мета, принципи, функції, повноваження, форми, норми), їх зв'язків, комунікацій в межах керівних дій щодо сталого розвитку країни, а також інституціонального механізму державного управління сталим розвитком в Україні, що включає: мету, об'єкт, принципи, сукупність інституцій (регуляторні та нерегуляторні інституції прямої та непрямої дії), їх функцій, повноваження, зв'язки і комунікації, форми діяльності, результативні та функціональні норми.

Значення результатів для науки і практики

Проведене Харченко О.А. дослідження має теоретичне і прикладне значення, а тому застосування запропонованих рекомендацій сприятиме розвитку теоретичних засад та розробці напрямів удосконалення процесу формування і реалізації публічної політики в сфері сталого економічного розвитку.

Основні положення дослідження доведені до рівня конкретних розробок, придатних до використання суб'єктами державного управління, зокрема: Житомирською обласною державною адміністрацією; Житомирською обласною радою, Державним університетом “Житомирська політехніка”.

Повнота висвітлених наукових положень, висновків і рекомендацій в опублікованих працях

Основні положення дисертаційної роботи опубліковано у 9 наукових працях, із них: 1 монографія; 2 статті у зарубіжних виданнях, що включенні до міжнародних наукометричних баз даних; 3 статті у вітчизняних фахових виданнях, що включенні до міжнародних наукометричних баз даних; 3 тез доповідей на міжнародних та всеукраїнських конференціях.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

Позитивно оцінюючи дисертаційну роботу в цілому, обґрунтованість її теоретико-методологічних положень, доречно зробити декілька зауважень і звернути увагу на дискусійні положення дисертаційної роботи.

1. В п. 3.3 автором обґрунтовано напрями верифікації звітності сталого розвитку суб'єктів господарювання. Проте пропозиції автора носять дискусійний характер, адже не визначено порядку залучення незалежних суб'єктів до верифікації, якими могли б виступати аудиторські фірми.

2. Дискусійною є пропозиція автора, щодо виділення понять сталий розвиток регіону, що наведено в п. 1.2. Зокрема автор не визначає, що розуміється під регіоном, які регіони варто видаляти в контексті сталого розвитку та які суб'єкти реалізують публічну політику в сфері сталого розвитку в регіоні.

3. Автору доцільно було окреслити напрями взаємодії між суб'єктами реалізації публічної політики в сфері сталого розвитку, особливо що стосується різних його складових. Адже, зазвичай цілі економічної політики є протилежними цілям соціальної та екологічної політики.

4. Автором в 3-му розділі представлено результати статистичного аналізу за складовими сталого розвитку, але не наведено конкретних даних щодо стану їх гармонізації. Крім того за доцільно було б надати оцінку заходам держави щодо забезпечення цілей сталого розвитку та аналізу діючої стратегії.

Разом з тим, висловлені зауваження та рекомендації носять переважно дискусійний характер і не знижують загалом високого теоретико-методологічного рівня представленої дисертаційної роботи.

Загальний висновок

Дисертаційна робота **Харченко Олексія Андрійовича** на тему «**Публічна політика в сфері сталого економічного розвитку**», представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії є самостійним, завершеним науковим дослідженням.

Актуальність обраної теми дослідження, обґрунтованість наукових положень та висновків і запропонованих автором рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх вірогідність, достовірність та наукова новизна одержаних результатів, повнота їх викладу в опублікованих працях свідчать про глибоку наукову самостійність автора, високий рівень підготовленості дослідження.

Дисертаційна робота Харченко О.А. на тему: «Публічна політика в сфері сталого економічного розвитку» відповідає вимогам «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів від 06.03.2019 р. №167, а її автор Харченко Олексій Андрійович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Професор кафедри обліку і аудиту
Чорноморського національного
університету імені Петра Могили,
д.держ.упр., професор

Л.В. Антонова